

DistriktsNytt

Hörselskadades distrikt i Stockholms län

#1 2014

AUDIOLOGISK
DAG 8-9

Innehåll

4

En idé som blev verklighet

5

Så styrs distriktet – i dag

6

Mot nya djärva mål...

7

Gymnasium i höst

8–9

Audiologisk dag

10

*Fritt val av hörselhjälp-
medel för vuxna*

11

Många har testat hörseln

12

*Krönika av Birgitta Ragnar
Givande möte med tolkstudenter*

13

*Funderingar kring hörsel
och bemötande
Svårt att värva medlemmar?*

14

*Textad kultur
Glöm inte avboka tolk!*

15

Glimtar

16

*Kontaktuppgifter
Programöversikt*

Öppet hus

Tisdag den 11 februari kl. 14–18 är det öppet hus i distriktets nya lokaler på Södra Långgatan 21 i Solna.

Se lokalerna, träffa förtroendevalda, medlemmar och kanslipersonal. På sidan 6 hittar du vägbeskrivning till oss.

Varmt välkommen!

Redaktion

Redaktör: Ulla Sand, ulla.sand@distriktet.info
Ansvarig utgivare: Agneta Österman
Redaktion: DistriktsNytt
Hörselskadades distrikt
Södra Långgatan 21
169 59 SOLNA

Utkommer med 5 nr/år.

Signerade artiklar är författarens åsikt och där så uttryckligen anges, är det organisationens åsikt.

Manusstopp: 17/2

Nästa nummer beräknas postas 21/3.

Övriga manusstopp: 4/4 (postas 9/5).

DistriktsNytt skickas till medlemmarna i distriktets alla föreningar.

DistriktsNytt finns även på distriktets hemsida

www.distriktet.info

Produktion och grafisk form: West Studios AB. Tryck: Printon.

ISSN 2001-3124

Ledare

Nytt år, nya lokaler, valår

Nu skriver vi 2014. Ett helt nytt år. Det känns lika spännande varje gång och i år är det kanske extra spännande eftersom det är valår. Att Hörselskadades Distrikt också flyttat till nya lokaler blir också en vitaminkick för både personal och medlemmar.

HRFs intressepolitiska frågor är dock samma som förut. Hörselvård. Vårdval. Fritt val. Ljudmiljön i skola och på arbetet. Ständigt lika aktuella områden. Problemen med Fritt Val av hjälpmedel kvarstår. Ett brett landstingssortiment tillsammans med krav på att förskrivaren inte ska vara den som säljer skulle ge oss bättre förutsättningar för en rättvis och behovsanpassad hörselvård där inte plånboken avgör. Gärna ett fritt val alltså, men enbart inom upphandlat sortiment. En bra uppföljning av vad som skrivs ut samt möjlighet till "second opinion" behövs också. Vid distriktets politikerhearing 18 februari (se sista sidan) får vi anledning att återkomma till dessa frågor.

Under det gångna året har många medlemmar i distriktets olika föreningar gjort storverk vad gäller att informera och hjälpa personer som fått fel information från någon privat vårdgivare i samband med hörapparatutprovning. Ibland genom direkta insatser, kanske hjälp att få pengar tillbaka när någon lurats att köpa dyra hörapparater, andra gånger med information eller tips om vad man har för rättigheter i vårdvalet. Distriktets vårdvalsbrochyr har haft strykande åtgång. Vi vet att många av de som blivit hjälpta också valt att gå med i HRF. Som medlem är det ju förhållandevis lätt att få information genom till exempel DistriktsNytt eller vid medlemsmöten. Ett bra argument för medlemskap!

HRF är en partipolitiskt oberoende organisation men det betyder ju inte att valet är ointressant för oss. Men va-

let måste vara tillgängligt för oss. Debatter ska textas om de sänds på webb eller TV och det ska finnas hörselslinga på möten. Politiker vill oftast bli hörda och lyssnade på. De vill med största sannolikhet inte att en stor grupp hörselskadade ställs utanför och inte får en chans att ta till sig vad deras parti faktiskt vill. Kräv därför ett tillgängligt val 2014 så vi kan vara med i debatten, inte bara genom att höras utan också genom att höra. Då kan vi rösta på rätt grunder. Då kan vi också göra ett fritt val...

Sist, men absolut inte minst hoppas jag att många av er kommer till öppet hus i våra nya lokaler i Solna (se sidan två). Ta chansen att träffa såväl kanslipersonal som medlemmar och förtroendevalda från distriktets alla föreningar. Det är ju vi tillsammans som ska göra 2014 till vad det blir.

Agneta Österman, distriktsordförande

Nybörjarkurs i TSS

Välkommen till en nybörjarkurs i TSS – Tecken Som Stöd.

Kursledare: Anne-Marie Persson

Kursen pågår 10 tisdagar mellan kl 17–19 med kursstart den 25 februari 2014.

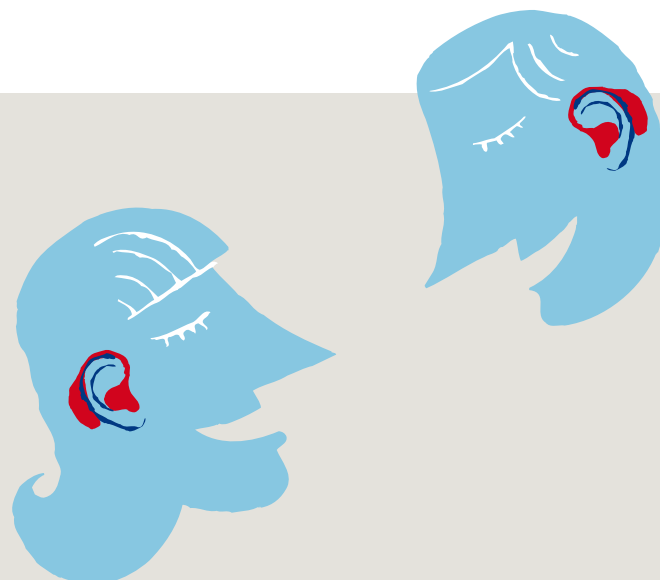
Kursavgift: 300 kronor, 125 kronor tillkommer för kursmaterial.

Kursen äger rum i våra nya lokaler på Södra Långgatan 21, Solna.

Slinga finns.

Anmälan till kursen senast den 17 februari till kansli@distriktet.info eller telefon 702 30 50 (tis–fre kl 9–11.30). Först till kvarn...

Avgiften sätts in när du fått kursbekräftelse.

En idé som blev verklighet

– en spin-off effekt av Georgienprojektet

Under tiden 16 mars till 7 april 2013, genomförde vår grupp årets projekt i Georgien. Samtidigt besökte också Elena Kozhevnikova Georgien. Hon var under många år chef för EII, Early Intervention Institute i St Petersburg. EII liknar vår barnhabilitering och har sedan många år haft svenskt samarbete med professor Arne Risberg med flera.

Många gemensamma intressen fanns naturligtvis och hon och jag började diskutera en studieresa för pedagoger, psykologer, audionom och föräldrar från EII till Stockholm. Vår ansökan fick positivt svar om medel och tiden bestämdes till slutet av oktober. Nordiska Rådet beviljade medel för en grupp på 13 personer med utgångspunkt från vårt preliminära program. Ett krav från Nordiska Rådet var också att gruppen skulle besöka Oslo för diskussioner om verksamheten. På kvällen 22 oktober anlände gruppen till Stockholm.

Den första dagen ägnades helt åt besök på Snäckbacken i Sollentuna, skolan är en del av Inspira förskolor och skolor.

Rektor Marina Blomkvist leder tre verksamheter; förskola, förskola för barn med hörselnedsättning och särskola. I förskolan går barn från närområdet, barn med hörselnedsättning kommer från 15 norrortskommuner samt stadsdelar i Stockholm. Särskolan har elever med flerfunktionsnedsättning och omfattar förskoleklass och årskurserna 1–9. Eleverna kan komma från hela Stockholmsområdet. Både förskolan för barn med hörselnedsättning och särskolan har tvåspråkig profil, teckenspråk och tal. Barnen i "vanliga" förskolan har möjlighet att lära sig en del teckenspråk.

På kvällen bjöd Georgiengruppen på samvaro med enkel förtäring.

Nästa dag åkte vi till Alviksskolan och fick även här ett bra besök med biträdande rektor Maud Westbom. Vi kunde bland annat besöka några hörselklasser och fick många frågor och svar från eleverna och lärarna. Tyvärr kunde vi inte besöka Manillaskolans nya lokaler på eftermiddagen. Den ägnades istället åt information om ett projekt stött av Allmänna Arvsfonden. Socionom Kerstin Johnsson berättade och visade film från arbetet

med träning av hundar som ska varna sina ägare om att en epilepsiat tack är på gång. Kerstin berättade även om andra specialtränade hundar som är till stor hjälp för personer med olika funktionshinder.

Fredagen ägnades helt och hållet åt Hörselhabiliteringen för barn och ungdom på Rosenlunds sjukhus. Teamet gav en omfattande och ingående bild av verksamheten. Åhörarna imponerades, mest av att få höra att 98 procent av alla nyfödda barn i Sverige screenas så att de snabbt kan få erforderliga hjälpmedel och stöd.

EII i St Petersburg liknar denna verksamhet men är inte så utbyggd och välfungerande som den är på Rosenlund.

Rektor Marina Blomkvist med några av de ryska gästerna.

På lördagen besökte gruppen Hörselskadades distrikt, där Helena Lanzer-Sillén tog emot. Vi ägnade där några timmar åt att tala om hur det är att vara förälder till ett barn med hörselnedsättning eller dövhet. En rysk mamma, som nu bor i Stockholm, berättade om sina erfarenheter från båda länderna. Jag hade hoppats att några svenska föräldrar skulle ha deltagit men så blev det inte. Det blev ändå en givande diskussion som kan ge inspiration till fortsatta kontakter och samverkan.

Våra ryska besökare var mycket nöjda och glada över allt de fått uppleva under några dagar här och har redan börjat vidareutveckla sin egen verksamhet med inspiration från besöket.

Text och foto: Ewa Martony

Så styrs distriktet – i dag

I april är det dags för distriktets årsmöte. Det kan därför vara bra att känna till hur distriktet leds och arbetar idag. Förslag kommer att presenteras, om att minska antalet ledamöter i styrelsen. Valberedningen har varslats om detta.

Distriktet följer HRF:s normalstadgar för distrikt. I enlighet med dessa ska distriktets årsmöte besluta i frågor av stor principiell betydelse för verksamheten på lång sikt, budget och bokslut.

Distriktets styrelse är högsta beslutande nivå mellan årsmötena. Där beslutas om verksamheten inom ramen för den antagna verksamhetsplanen. Styrelsen behandlar också intressepolitiska frågor, och frågor som föreningar och intressegrupper väcker.

Styrelsen består av ordinarie ledamöter med ersättare från distriktets alla föreningar. Ordförande och kassaförvaltare väljs separat. En person adjungeras också från vardera Text- och tolkrådet och Unga Hörselskadade.

Stadgegrupp

På årsmötet 2013 tillsattes en stadgegrupp som fick i uppdrag att föreslå stadgeändringar till distriktets medlemsmöte i december. Mässor, flytten av kansliet till Solna och annat kom i vägen och därför hann man inte slutföra uppdraget.

Önskan om en bantad styrelse kvarstår dock och efter diskussion på decembermötet föreslår distriktsstyrelsen, att valberedningen föreslår årsmötet en bantad styrelse utan ersättare bestående av åtta ledamöter, samt ordförande och kassaförvaltare som väljs särskilt.

Landstingets representant och dess ersättare föreslås också ingå i styrelsen.

Uppdelat ansvar

Ekonomi, förvaltning och personalfrågor är idag delegerade till förvaltningsutskottet, FU, som har beslutanderätt inom dessa områden. FU består av distriktsordföranden och kassaförvaltaren samt tre ledamöter som väljs i samband med årsmötet. Verksamhetsledaren för protokoll och ombudsmännen adjungeras vid behov.

Inom sig har FU delat upp ansvarsområdena så att distriktsordförande Agneta Österman och vice ordförande Lars Lindén har ett övergripande ansvar, kassaförvaltaren Jonas Sahlberg handhar ekonomin. Eivor Rådberg handlägger personalfrågor och Uno Svensson handlägger Femkronan.

Förvaltningsutskottets ledamöter har sekretess rörande personliga förhållanden, anställdas löner och villkor eller andra omständigheter som regleras mel-

lan anställd och arbetsgivaren Hörselskadades distrikt i Stockholms län. FU har också förbundit sig att inte sprida information om personalärenden eller annan känslig information som diskuterats eller behandlats i utskottet.

VU rådgivande

Frågor om verksamhet, utbildning och intressepolitiska insatser är delegerade till verksamhetsutskottet, VU, som inte fattar beslut utan är ett rådgivande utskott.

Förutom distriktsordföranden Agneta Österman sitter Clas Viotti, Arne Hall, Jan Lamby, Marie Nordstrand, Lars-Erik Thellnér och Cathrine Forsberg i VU.

Distriktskansliet leds av verksamhetsledare Robert Sandström som ska arbeta inom ramen för fattade beslut, antagen budget och verksamhetsplan.

Faktaruta

Distriktets uppdrag inom Stockholms län är bland annat, att:

- utifrån HRFs ändamålsparagraf, handlingsprogram och intressepolitiska program leda och samordna distriktets intressepolitiska arbete inom sitt verksamhetsområde.
- samordna, stödja och upprätthålla god kontakt med distriktets föreningar.
- leda, samordna och utveckla påverkans-, organisations-, studie- och informationsverksamhet inom distriktet.
- verka för att ansluta fler medlemmar till HRF.

Mot nya djärva mål...

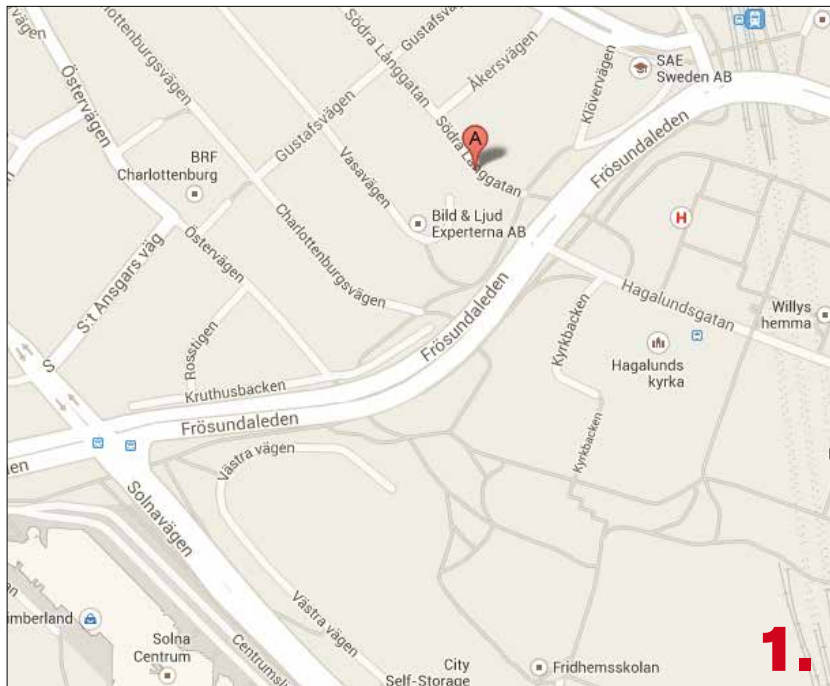
... och ett öppnare kansli

Det nya distriktskansliet är mer än dubbelt så stort som det gamla. Distriktet behöver därför inte, som tidigare, hyra lokaler externt, utan kan nu samla all verksamhet under ett tak och har plats för upp till tre olika möten och sammankomster – samtidigt.

Trots begränsat öppethållande (se sidan 16) är du som medlem alltid välkommen när du har vägarna förbi. Mellan nio och halv tolv tisdag–fredag är kansliet bemannat. Då är du välkommen in på en kopp kaffe – du kanske bara är nyfiken på hur kansliet ser ut och hur distriktet arbetar.

Välkommen in!

Robert Sandström, verksamhetsledare

Så hittar du till Hörselskadades distrikts lokaler på Södra Långgatan 21 i Solna. (Karta 1.)

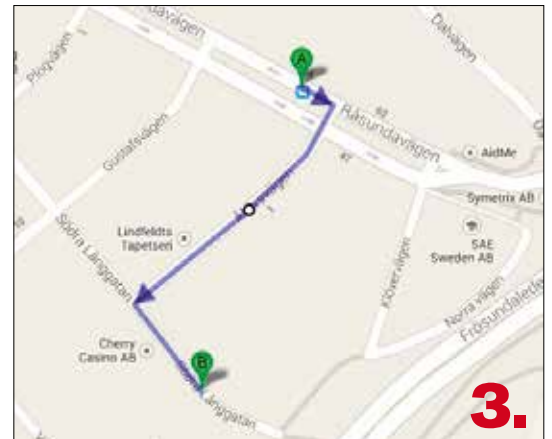
Pendeltåg: Till Solna station. Från Stockholm åker man mot Märsta/Uppsala. Kort promenad. Se karta 2.

T-bana: Till Solna centrum, sedan promenad.

Buss: Ett flertal – till exempel buss 515 från Odenplan.

Busshållplats Dalvägen, därefter kort promenad. Se karta 3.

Bil: Parkering på gatan, avgift dygnet runt 8 kr/tim.

Porten

Vid entrén finns en ringklocka till vänster – översta knappen är distriktets. När grön lampa lyser på högra knapptablån kan dörren öppnas. Ta hissen till plan 2. Ring här på distriktets dörr så kommer vi och öppnar.

Gymnasium i höst

Som vi redan kunnat läsa i Auris kommer Kungsholmens västra gymnasium att erbjuda utbildning anpassad för hörselskadade elever från hösten 2014.

Klasserna kommer att ha både hörande och elever med hörselnedsättning. Gruppstorlek, lokaler, möble-

ring med mera kommer att planeras med fokus på eleverna med hörselnedsättning. Visst teckenstöd hoppas man kunna ha, men ingen fast anställd teckentolk. Skolan beräknar att det kan bli en grupp på 10 elever med hörselnedsättning.

Ulla Sand

Intensivt arbete bedrivs på SVT undertext

En ständigt återkommande fråga från många personer med hörselnedsättning är hur kommunikationen på TV fungerar. Många är irriterade på den emellanåt dåliga textningen eller till och med helt och hållet brist på textning. Vi på HYViS tog kontakt med SVT undertext och de välkomnade oss till ett studiebesök den 5 november. Vi var sju personer som blev varmt välkomnade till Oxenstiernsgatan där SVT har sitt huvudkontor. Gruppchefen Lina Egeberg och fyra "undertextare" tog emot. Lina informerade dels om historiken när det gäller textning samt hur utvecklingen har skett på SVT undertext. Efter den informationen som även inkluderade kaffe med gott därtill, följde vi med "undertextarna" till deras arbetsplats som låg långt bort i den jättelika byggnaden.

Bakom en enorm glasvägg kunde man se alla journalister, reportrar och andra yrkeskategorier som rörde sig snabbt mellan datorerna. Det liknade en gigantisk myrstack och det var väldigt spännande och lite högtidligt att vi befann oss i händelsernas centrum. Undertextarna satt däremot lite vid sidan om eftersom de måste ha lugnare miljö för att kunna koncentrera sig. De skriver cirka 15 minuter i taget och arbetar i skift. Textningen utförs på datorer med specialkonstruerade tangentbord. Utbildningen till undertextare är ettårig men de är oftast mycket duktiga i språk och språkhantering.

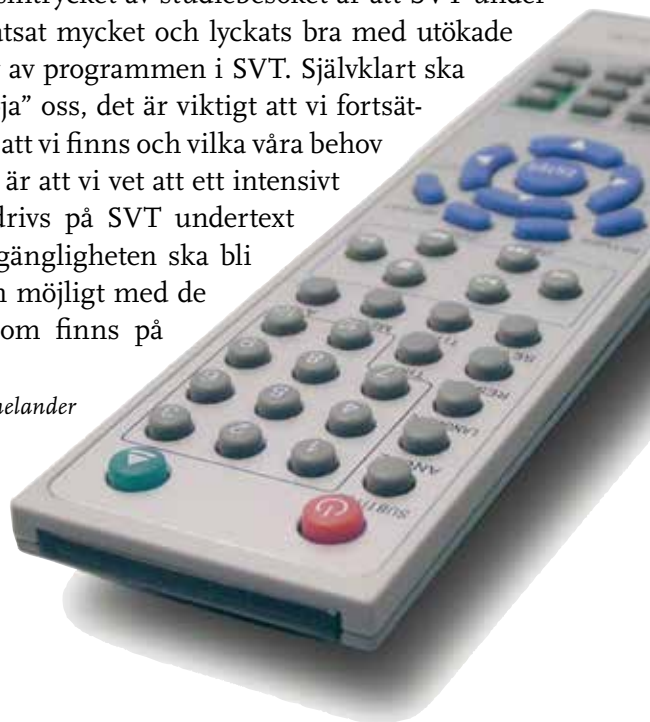
De flesta program, ungefär 90 procent textas. De som inte textas än är bland annat regionala nyheter eftersom de sänder oavbrutet i hela landet och det finns inte resurser ännu att tillmötesgå en sådan textning. Även vissa barnprogram för mycket små barn textas inte. Repriser textas inte heller tyvärr på grund av att det

är tekniskt svårlöst och kostsamt. I en del andra länder som England med BBC, textas det mesta, men de har en helt annan budget för sådant fick vi höra.

Man måste prioritera vilka program som ska textas. Ibland kan man märka att allt som sägs inte finns med i textraden. Det förklarades med att för att synkronisera texten med talet måste man korta ner texten och ibland byta ut vissa ord. Även en språkvårdare arbetar där som kontrollerar att textningen upprätthåller en god kvalitet. Lina välkomnar att ha en kommunikation med oss med hörselnedsättning för att kunna förbättra sina åtaganden vad gäller textning av TV-program.

Helhetsintrycket av studiebesöket är att SVT undertext har satsat mycket och lyckats bra med utökade textningar av programmen i SVT. Självklart ska vi inte "nöja" oss, det är viktigt att vi fortsätter att visa att vi finns och vilka våra behov är. Viktigt är att vi vet att ett intensivt arbete bedrivs på SVT undertext för att tillgängligheten ska bli så bra som möjligt med de resurser som finns på SVT.

Ulla Thelander

Kurs

Säkrare i samtalet

En kurs för dig och dina anhöriga om att bli säkrare i samtalet. Ämnen som tas upp är örat och hörsel, kommunikation, svåra hörmiljöer, kommunikationsstrategier, att leva med hörselnedsättning.

Kursledare: hörselpedagog Inger Tillberg med lång erfarenhet av rehabilitering av vuxna personer med hörselnedsättning.

Kurslokal: Hörselskadades distrikt, Södra Långgatan 21, plan 2, Solna.

Kurstid: 6 onsdagar kl. 14–16 med start den 12 februari.

Kursavgift: 300 kr.

Anmälan: senast 3 februari till tel. 702 30 50 (tis–fre 9.00–11.30) eller e-post kansli@distriktet.info

Självhjälpsgrupp för ljudöverkänsliga

Alla ljudöverkänsliga är välkomna i en samtalsgrupp med diskussioner kring vardagsproblem och hur man kan hantera dessa.

Torsdag 20 februari kl. 18–20 på Hörselskadades distrikt, Södra Långgatan 21, Solna. Anmälan om deltagande på tel 702 30 50 tis–fre 9.00–11.30 eller e-post kansli@distriktet.info.

Arrangör: ÖFL-föreningen.

*Numera kan tystnad
köpas för pengar.*

AUDIOLOGISK DAG

När Svenska Audiologiska Sällskapet (SAS) har sin årliga föreläsning samlar de en rad intressanta föreläsare och forskningsresultat till ett "smörgåsbord". I år var 40:e gången som SAS-dagen arrangerades!

Årets tema var "För hörseln i framtiden – ett innovativt möte". Helge Rask Andersen gav en härlig föreläsning om våra svindlande vindlingar. Få kan som Helge föreläsa för vanligt folk så att det svåra och obegripliga blir en fantastisk resa i bilder och liknelser. Vi fick se bilder på hårceller som liknas vid kokt spagetti som hålls upp av fundament som liknar takbjälkar i en fjällstuga.

En intressant upptäckt är att vi människor skiljer oss avsevärt från djuren när det gäller hårceller och hörselnerv. Om våra hörceller dör så kommer vårt cellslag-satellitceller att "kyssas" (Helges formulering) eller på fackspråk Gap Junctions och läker nerven som blir kvar. Hos

döva kan alla hårceller vara borta men hörselnerven finns kvar, då en hårcell dör på ett däggdjur så dör även hörselnerven. Tester har ju skett på marsvin och möss, så detta är en stor upptäckt. Djur som inte är däggdjur kan återskapa hårceller. Fåglar kan återskapa hårceller på bara några dagar.

Kroppens starkaste ben omger snäckan som är nio millimeter liten. Förr borrade man ofta i detta ben för att frigöra snäckan vid olika implantat, men snäckan kan då förstöras. En ny metod för att lägga in elektroder vid CI-operationer är att gå via det runda fönstret, som inte är runt utan ser ut som ett ojämnt potatischips!

Peter Nordqvist rapporterade från Hörselbron, ett forskningsinstitut som samlar flera landstings erfarenheter vid utprovning av hörapparater för att skapa ett Nationellt kvalitetsregister. Tio landsting samt privata vårdgivare deltar och har tillsammans cirka 90 000 hörapparaturprovningar per år. Samkörning görs av journaler och

standardiserade frågor till brukarna, för att säkra kvaliteten på utprovningar. Svarefrekvensen är hög och i svaren har framkommit att fem procent av de som får hörapparat inte använder dem. 12 procent använder sina apparater mindre än en timme om dagen. Registret har också undersökt nyttan av hörapparat på bägge öronen och sensationellt visar det att nyttan blir fyra gånger större än med bara en hörapparat.

Pernilla Videhult Pierres föreläste om "Läkemedelsbehandling av innerörat". Vissa läkemedel ger hörselskador och ett av dem är Cisplatin som används för behandling av cancer. Dosens storlek och hur ofta den ges har betydelse för om det uppstår hörselskador/tinnitus. Forskningen har tagit fram en metod som förhindrar hörselskador, TACO-metoden som går ut på att förhindra att läkemedlet slår ut vävnad i innerörat och skada hårcellerna. Medlet heter nukleofil och ges i samband med cancerbehandlingen. Metoden har visat sig vara effektiv och förhoppningsvis förhindras att bestående hörselskador uppstår vid behandlingen.

Helge Rask Andersen fängslar med ord och bild.

Ulf Rosenhall och Måns Eeg Olofsson hyllades för sina insatser.

Ett roligt inslag var Anders Mildners inslag om "Koltrasten som trodde att den var en ambulans". Ljudreklam kom på 1920-talet då en grupp herrar började sjunga i radion för att göra reklam för frukostflingor.

Musiken spelar en stor roll beroende på i vilken miljö vi vistas. För-

Martin Ingvar berättade om hjärnan.

säljningsknep är noga genomtänkta. McDonalds har ofta snabb musik, vilket gör att vi tuggar snabbare och också blir klara snabbare och lämnar plats åt fler gäster. Klassisk musik gör att gästerna förväntar sig en exklusiv måltid och betalar därefter. Öronbedövande musik i en butik som möjliggör försök till konversation resulterar ofta i impulsköp.

Numera kan tystnad köpas för pengar. Vårt tysta rum krymper, och det drabbar även djuren. En koltrast började härma en ambulans eftersom hans lockläte inte kunde nå fram till koltrasthonor. Ett allvarligt problem som kan påverka vissa djurs möjligheter att fortplanta sig.

Martin Ingvar avslutade dagen med att berätta om svårigheten "Att förstå det jag hör – the hard problem". Med publiken som försökskaniner fick vi titta på bilder, hälften tolkade bilden annorlunda mot

den andra hälften av publiken beroende på vilka frågor som ställdes. Martin Ingvar visade flera exempel på hur hjärnan är förprogrammerad till att uppfatta saker. Språkets utveckling sker lättast vid sex månader och framåt. Det lilla barnet får uppmärksamhet och bekräftelse, vilket främjar inlärandet. Tänkvärt då mobiltelefonerna ofta tar över det fysiska mötet människor emellan.

Vid SAS-dagen delades årets Silveröra ut till professor Ulf Rosenhall, och SAS Arnbrinks utmärkelse gick till Måns Eeg Olofsson forskare vid Sahlgrenska sjukhuset.

Guldmikrofonen, en tävling för tillverkare av hörapparater och hjälpmedel, vanns av Transistor för den tekniska lösningen där brandlarm och andra varseblivningssignaler kan skickas direkt till en smartphone

Berit Hagström
Foto: Börje Ohlsson

Fritt val av hörselhjälpmedel för vuxna

När en audionom vid hörselrehabiliteringen gjort en behovsbedömning som visar att du behöver hörselhjälpmedel (utöver hörapparat), kan du välja mellan två olika sätt att få hjälpmedel. Via vanlig förskrivning av hjälpmedel eller via fritt val av hjälpmedel.

Vanlig förskrivning av hjälpmedel

Vid en vanlig förskrivning av hjälpmedel lånar du hjälpmedel av landstinget. Först på prov, och om allt fungerar fortsätter lånet så länge du behöver det.

Du väljer ett hjälpmedel ur landstingets sortiment och får på hörselrehabiliteringen kostnadsfri justering, service och reparation av hjälpmedlet.

Fritt val av hjälpmedel

Väljer du att utnyttja fritt val av hjälpmedel äger du ditt hjälpmedel. Du köper det med en rekvisition som du får av audionomen på hörselrehabiliteringen.

Rekvisitionens belopp grundas på vad motsvarande hörselhjälpmedel ur landstingets sortiment kostar. En begränsad summa för utprovning, reparation och service ingår också i rekvisitionens belopp.

Du väljer leverantör av hjälpmedlet och du får prova hjälpmedlet. Fungerar det, köper du hjälpmedlet med rekvisitionen.

Justering, service och reparation av hjälpmedlet görs av leverantören. Kostar hjälpmedlet mer, eller kräver mer service och reparation än rekvisitionens belopp, betalar du mellanskillnaden.

Tänk på vid fritt val av hjälpmedel

- Ta reda på vilka garantier som ingår i köpet av ditt hjälpmedel.
- Konsumentköplagen gäller.
- Hjälpmedlet ska fungera över tid och passa ihop med andra hjälpmedel.

Om du behöver byta ditt hjälpmedel

Om du behöver byta ditt hjälpmedel är det samma regler för vanlig förskrivning och fritt val av hjälpmedel.

Hörselhjälpmedel byts ut när de är utslitna eller ditt behov har förändrats. Audionomen vid hörselrehabiliteringen avgör det i samråd med dig i en ny behovsbedömning.

Behöver hjälpmedlet bytas ut kan du fortsätta att låna hjälpmedel av landstinget eller att utnyttja fritt val av hjälpmedel, och få en ny rekvisition.

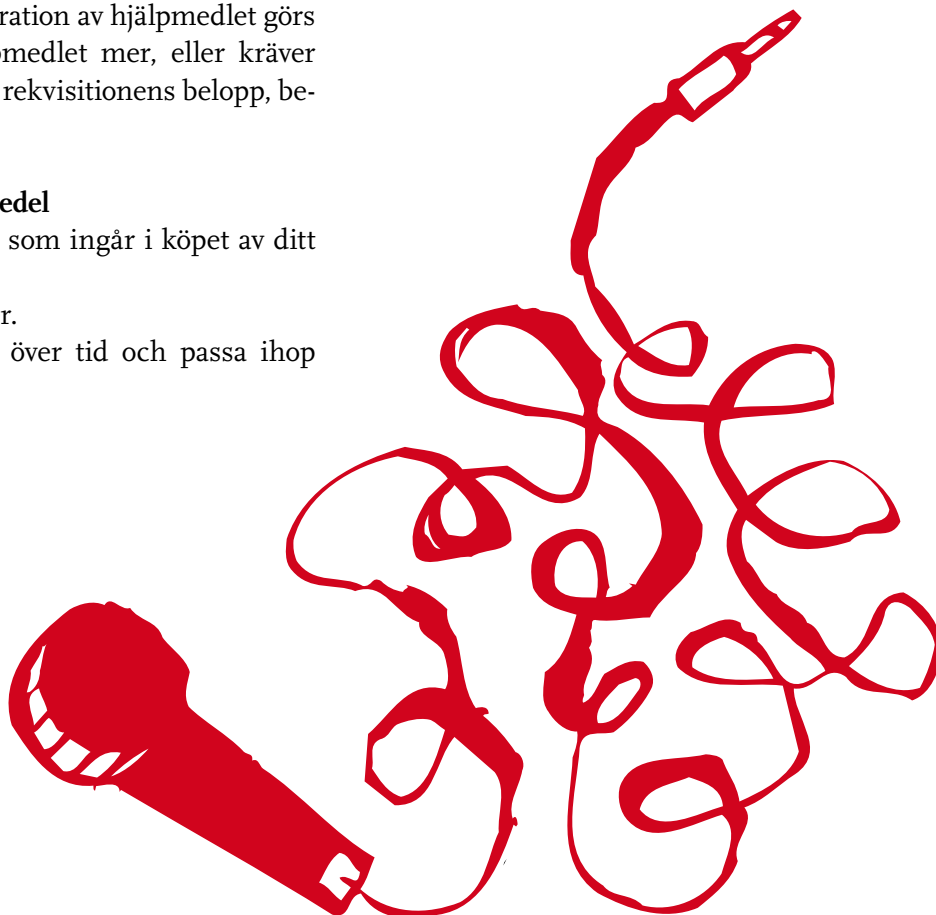
Vad är en behovsbedömning?

Audionomen bedömer hela din livssituation vid en behovsbedömning.

Utifrån den förskriver audionomen hjälpmedel som på enklast och bästa sätt kan lösa behoven i din vardag. Fysiska, psykologiska och sociala faktorer vägs in i behovsbedömningen.

Exempel på hjälpmedel

- Hörslina till TV.
- Förstärkning till telefon.
- Se/känna att det ringer i telefonen, dörrklockan, brandlarm.

Många har testat hörseln

Distriktet har under hösten deltagit i två mässor och haft monter med information samt möjlighet att testa hörseln med hjälp av förbundets eget hörseltest.

Under HRF:s Hörselvecka i oktober då aktiviteter pågick i hela Sverige fanns distriktet representerat på Seniormässan i Älvsjö under tre dagar.

Det var upptaget nästan hela tiden vid datorerna där man kunde testa sin hörsel. Ett antal olika hörselmottagningar ställde också ut, en del hade också möjlighet att testa hörseln på plats. Vid vår monter kunde man dock få listan på alla hörselmottagningar i länet som är godkända från landstinget. Dessutom inte minst vår egen vårdvalsfolder med nyttig information om hur det går till att få hörapparat och vilka rättigheter man har. Att det inte ska behöva kosta mer än 600 kronor, att landstingssortimentet innehåller ett flertal hörapparatmärken och modeller, att man ska se till att få "Öppet köp" om man väljer "Fritt val" och annat bra att veta.

Volontärer och personal från distriktskansliet informerade och tipsade om stort och smått gällande hörsel, vårdval och HRF. Första dagen fanns även personal från

HRF Stockholms kansli med. Att fylla i frågesporten med chans att bli dagens vinnare av Kondradssons bok Hörsel var populärt.

Alla tre dagarna uppträdde HRF Stockholms teatergrupp Hipp-Happ på stora scenen med hörselsketcher följt av kommentarer av distriktsordförande Agneta Österman samt tidigare ordförande Jan Lamby. Hörselsketcherna finns att se på YouTube "Fritt val eller fritt fall".

Några veckor senare var det dags mässan "Allt för hälsan". Denna gång var distriktet ensamma om att genomföra hörseltesterna. Volontärerna hade nu mer erfarenheter från tidigare och var mer på alerten att fånga in besökare att testa hörseln. Var det kö kunde de även nu fylla i frågesporten med chans att bli dagens vinnare av boken Hörsel.

Tack till volontärerna!

Utän hjälp från volontärer på mässorna hade det inte fungerat. Roligt är att alla meddelat att de gärna ställer upp igen som mässvolontär!

Ulla Sand

Nästan alla volontärerna samlade på samma bild.

Krönika

av Birgitta Ragnar

Min hörselresa

I början av 1990-talet började jag tycka att många människor inte talade särskilt tydligt. Jag blev också varse att det aldrig var tyst var jag än befann mig. Inget av problemen var särskilt stor då, men jag beställde i alla fall tid hos en öron/näsa/halsläkare för en kontroll. Läkaren sa att jag hade lite nedsatt hörsel, men det krävde ingen åtgärd och att jag hade fått tinnitus – det var ju bara att lära sig leva med. Så gick det fram till 1998 när jag var på väg in i den berömda väggen. Jag jobbade som textillärare och dom senaste tre åren hade jag tillbringat i en samlingssal som var avdelad på diagonalen med en vikhvägg. Jag skulle ha lektioner på den ena sidan och på den andra var det musikundervisning med fullt av blås och elektroniska instrument samt trumset. Miljön var med andra ord mer än påfrestande. Så kom dagen när det bara började illtjuta i hela huvudet. Då kom jag i alla fall till en läkare som remitterade mig till en helt underbar audiolog. Mycket hade tydligen hänt under 90-talet på hörselsidan och jag måste säga att från vårdens sida – detta var i Skövde – blev jag väl omhändertagen. Fick hörapparater (som tyvärr ställdes in på för hög volym från början) och skickades på rehabkurs med mera.

I skolan däremot var det annorlunda – min rektor sa att hon kände flera personer som hade tinnitus och det

märktes ju ingenting på dom – så att jag hade synpunkter på min sal var underförstått enbart för att jag var besvärlig. Dessutom utvecklade jag en påtaglig ljudöverkänslighet och efter ett tag blev jag deltidssjukskriven. Efter ytterligare ett par år hade jag skäl att flytta till Haninge och blev inskriven både på Rosenlund och Af Rehab. Rosenlund var bra – Af Rehab glömer jag helst. Visst var det fantastiskt att höra att allt var möjligt, men det finns ju en verklighet också. Efter några år gav man upp att hitta ett lämpligt arbete till mig och jag blev person med hel sjukersättning i stället. Nu är jag ålderspensionär och har därmed rätten att dra något gammalt över mig dom jobbigaste dagarna, vilket är ganska skönt.

Givande möte med tolkstuderenter

Genom min medverkan i teatergruppen HippHapp fick jag kontakt med Södertörns Folkhögskola där man bland annat har skrivtolksutbildning. Skolan hade sett en av våra föreställningar och undrade om någon av oss, som var van vid skrivtolkning, kunde medverka i det rollspel som används vid examinationen av skrivtolksstuderandena.

Givetvis är det viktigt att skriva rätt och snabbt men även bemötande och beteende vid själva tolksituationen är viktiga. Mitt intryck är att skolan har höga ambitioner och erbjuder en bra utbildning. Studenterna var naturligtvis nervösa vid examinationen men mestadels gick proven bra och några var verkligen skickliga skrivare.

Senare fick jag träffa den nya årgången, som började skrivtolksutbildningen i höstas. Jag berättade då om hur vardagslivet ter sig för mig, som är nästan döv men inte teckenspråkig. Det blev ett givande möte och jag beto-

nade hur viktigt deras arbete är och hur välkomna de är till tolkbristens Stockholm. Nu gäller det bara att de får goda försörjningsmöjligheter – och bostad, förstås!

Irene Montero, Text- och tolkrådet

Funderingar kring hörsel och bemötande

Vi var några med olika hörselnedsättningar som började diskutera hur vi blir behandlade av våra närmaste, omgivningen och i det sociala livet.

Tyvärr tror många att om man får hörapparat eller CI så får man tillbaka hörseln och ska höra. Det är ju fel, vi får bara hjälp av hörapparaten med att förstärka den hörsel vi har kvar. Eller så tror de att de ska tala högt i ett öra, vilket ju är helt fel. Är det kvar sedan forna dagar då det bara fanns hörlur man skrek i?

Vi vill att den vi talar med tar ögonkontakt och står så att vi kan läppavläsa. Det underlättar mycket. Ibland kan man be att de skriver vad de säger men många är ovilliga att göra det, man undrar om de inte är skrivkunniga. Vi är också beroende av en lugn miljö. I många affärer är det mycket ljud och kanske musik som gör det svårt i kontakt med en expedit. Vad ska man göra? Ibland tar tålamodet slut!

Skrivtolkning pågår.

Att använda TSS- eller skrivtolk underlättar. Det är en stor förmån att ha tolk, men många hörselskadade är inte vana att använda tolk annat än vid möten. Men vi har rätt att ha tolk vid flera andra tillfällen som exempelvis läkarbesök, bröllop, föräldramöten. Kontakta tolkcentralen så brukar det ordna sig.

Vid läkarbesök och annan vård räknar personalen med att alla hör och ropar upp namnet långt bort, vilket är svårt att uppfatta. Man är rädd att missa sin tid på grund av detta.

Hur gör man om man blir inlagd på sjukhus? Inte säkert att man kan ha sin hörapparat hela tiden, batterier kan ta slut med mera. Man kan vid inskrivningen be att få block och penna vid sängen. Personalen ska informeras om hörselskadan så de kan skriva när de ser att man inte hör. Vid operationer då man inte är sövd kan block och penna vara ett bra stöd då man är orolig. Visserligen är de väl inte så glada över detta men vi hörselskadade ska behandlas lika som hörande och få all info som behövs.

Viktigt är att vi själva talar om för vår omgivning att vi är hörselskadade och hur vi vill bli bemötta, det gäller även den egna familjen.

Vi hoppas att det i framtiden finns bra information till våra anhöriga, till sjukvården och andra så vi kan leva ett bra liv. Många som blivit hörselskadade i vuxen ålder har ofta "normalt" tal och det är kanske därför många tror att man hör.

Vi som hade dessa funderingar är

Berit R, Ingrid B, Irene M, Kerstin B och Minvor L

Svårt att värva medlemmar?

Medlemsmötet samlade många i Kungsängen.

Så här gjorde vi i HRF Järfälla-Upplands Bro. Medlemsmötet öppet för alla som ville komma.

Den 9 november 2013 bjöd vi in alla som ville komma till en trevlig eftermiddag i Kungsängen. Det var många som kom. Vi hade naturligtvis riktat inbjudan till våra medlemmar men också affischerat och bjudit in den som ville komma. Vi fyllde hela lokalen med 58 personer som var både medlemmar och icke medlemmar. Vi bjöd på en intressant föreläsning om vår hembygd, Almare-Stäket, av Börje Sandén. Vår ordförande Inga Hägerbring informerade om vår förening, vår budget och om det som vi har på gång under 2014 och vi hoppades naturligtvis att vi skulle få många nya medlemmar. Allt skrivtolkades och våra tolkar gör ett utmärkt arbete med att försöka hinna med att skriva allt som sägs. Det kan inte vara lätt! Vi avslutade eftermiddagen med att bjuda på smörgåstårter. Hittills har vi fått fyra nya medlemmar. Man kan ju undra om det är lite eller? Men alla som arbetar i föreningar vet hur svårt det är med medlemsvärning! Vi försöker med nya grepp fånga upp och värva nya medlemmar.

Den 5 april 2014 kommer vi att anordna en intressant föreläsning av Helge Rask-Andersen. Han är professor i Uppsala och forskar på innerörats hemligheter och dessutom vinnare av Stora Hörselpriset 2012. Den föreläsningen kommer att vara öppna för alla som vill komma. Vi har bokat en stor lokal och hoppas kunna fylla den med minst 200 personer! Är du intresserad att lyssna till Helge Rask-Andersen? Titta in på vår hemsida så får du reda på lokal och tidpunkt www.hrf.se/jarfalla-upplandsbro

Hälsningar från styrelsen i Järfälla-Upplands Bro genom sekreteraren Kristina Lindborg

STOCKHOLMS STADSTEATER

Sweeney Todd

30/1 19.30, 11/2 19.00, 22/2 19.30

Macbeth

12/2 19.00, 22/2 13.00, 9/3 19.00

Jag ringer mina bröder (Klarascenen)

29/1 19.30

Mig äger ingen

9/3 13.00, 27/3 19.00, 24/4 19.00, 4/5 19.00

Vad betjänten såg

29/5 19.00

Candida (Klarascenen)

23/2 17.00, 12/3 18.00, 25/3 19.00

V.D. (Klarascenen)

13/3, 19.00, 26/3 19.00

Djungelboken

4/4 19.00, 23/4 19.00, 4/5 13.00

Vid frågor, kontakta kundtjänst

E-post: kundtjanst@stadsteatern.stockholm.se
(biljetter kan inte bokas via e-post)

Telefon (ej texttelefon): 08-506 20 200,
mån-sön kl. 12.00-16.00.

Hörslinga

På Stora scenen, Klarascenen och Lilla scenen finns IR-system med speciella hörlurar och har man hörapparat med T-spole finns halsslingor. Hjälpmedlen finns att låna av publikvärdarna utanför salongen.

TEXTAD BIOFILM

På SF hemsida kan man se vilka filmer som textas och var de visas: www.sf.se/textadefilmer

Glöm inte avboka tolk!

Tolkcentralen har stora kostnader för uppdrag som avbokas med kort varsel. Tolkcentralen måste betala tolkbolaget när de får en avbokning inom 24 timmar. Dessa pengar kan användas till fler tolktimmar. Om du inte behöver tolken du beställt, **avboka genast!**

Tolkcentralen har flyttat till Observatoriegatan 18.

Om du behöver akuttolk är numret nytt sedan 16 december 08-123 359 50 knappval 3.

Om du har texttelefon ringer du via texttelefonförmedlingen på 020-600 600.

DRAMATEN

Amadeus

13/2, 4/3, 1/2, 30/3

Dödspatrullen

1/3, 19/3, 27/3

Mental States of Sweden

9/2, 8/3, 11/3

Mästaren och Margarita

20/2, 15/3, 21/3

Textdisplay finns att låna hos publikvärdarna.

För bokning av biljetter, kontakta biljettkassan.

E-post: biljettbokning@dramaten.se

Telefon: 08-667 06 80

Vid en gruppbokning av minst 10 kan man få föreställningen textad – under förutsättning att den varit textad tidigare. Kontakta Gruppbokningen för närmare information telefon 08-667 06 80 (tal) eller e-post publikservice@dramaten.se.

Hörslinga

Stora scenen, Lilla scenen och Målarsalen är utrustade med IR-slingor. IR-mottagarna finns tillgängliga för utlåning via publikvärdarna. Stora scenen och Lilla scenen är även utrustad med teleslinga som ställs in till den egna hörapparat.

TEXT-TV SIDOR FÖR TEXT I TV

199 SVT1

299 SVT2

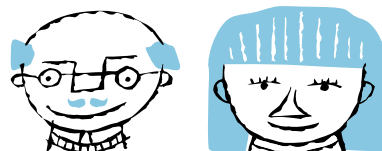
793 SVT24/Barnkanalen

794 Kunskapskanalen

890 TV4, Sjuan, TV4 Fakta, TV11, TV4 Film, TV4 Sport (vad som textas: sid 658)

199 TV3, Kanal 5, Kanal 9

Någon gång under 2014 kommer alla kanaler att ha samma text-tv sidor: **199**.

118400 är en kostnadsfri nummerupplysning för funktionshindrade, du debiteras endast för samtalet hos din operatör. Internetadressen är www.118400.se.

Ingrid Bengtsson, Rådet för text och tolkfrågor

HRF Haninge 40 år

Jubileet firades i ABF:s lokal på Handenterminalen med välkomstdrink och jubileumlunch. Till kaffe bjöds chokladtårta och underhållning med Gunnel och Kjell. Distriktet uppvaktade med en jubileumsgåva och distriktsordförande Agneta hade med sig en fin orkidé.

Eva Andersson

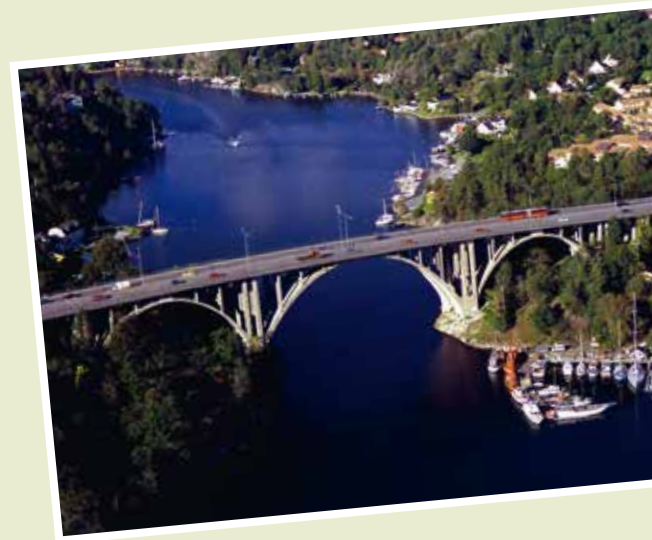

Distriktsmöte med jultallrik

Den 4 december hölls distriktsmöte med representanter från föreningarna i länet samt distriktsstyrelsen och kanslipersonal. En verksamhetsplan och budget för 2014 presenterades. Då mötet inte är beslutande, hölls ett styrelsemöte direkt efter där dessa båda punkter beslutades enligt presentationen.

Efter mötet bjöds på jultallrik samt kaffe med kaka.

Ulla Sand

Hörselinstruktör i Nacka-Värmdö

HRF Nacka-Värmdö meddelade på sitt höstmöte att syn/hörselinstruktören Titti Eklund som idag arbetar med Värmdö och Tyresö kommuner från och med januari 2014 även handhar Nacka kommun.

Titti nås på telefon 570 474 47
måndag-fredag 8.00-9.30,
torsdag även 17.00-17.30. Övrig tid
röstbrevlåda. Hon kan även nås på mail
titti eklund@varmdo.se

Distriktskansliet

ADRESS:

HÖRSELSKADADES DISTRIKT
SÖDRA LÅNGGATAN 21
169 59 SOLNA

EXPEDITION:

TELEFONTID: TIS-FRE
08-702 30 50

09.00–11.30

kansli@distriktet.info

www.distriktet.info

EXPEDITION

ISABELLA NORDFORS

08-702 30 55

isabella.nordfors@distriktet.info

OMBUDSMAN

SEIJA BEXAR

08-702 30 52

seija.bexar@distriktet.info

OMBUDSMAN

BERIT HAGSTRÖM

08-702 30 53 (onsdagar föräldraledig)

berit.hagstrom@distriktet.info

OMBUDSMAN

ULLA SAND

08-702 30 54

ulla.sand@distriktet.info

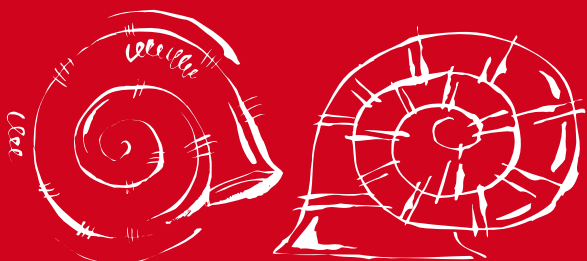
VERKSAMHETSLEDARE

ROBERT SANDSTRÖM

08-702 30 51

robert.sandstrom@distriktet.info

Hörselskadades distrikt i Stockholms län tackar **Cathrin Janson** för hennes arbete och önskar henne lycka till.

Posttidning B
PORTO BETALT

Politikerhearing

Hur kommer ditt parti att säkerställa hörselvården? På vårt politikermöte vill vi att politikerna ska ge raka besked vad som gäller frågor kring Fritt val och hörselinstruktörer inför valet 2014.

Tisdag den 18 februari kl. 18–21 i distriktskansliets nya lokaler på Södra långgatan 21 i Solna. Ingen föranmälan. Väl mött!

Begränsat öppethållande

Eftersom vår expeditionsföreståndare Cathrin Janson slutat på distriktskansliet kommer telefon- och öppettiderna att sammanfalla under en övergångsperiod. **Tis-fre är telefontiden kl. 09–11.30. Öppettiden är densamma.**

Expeditionen bemannas av Isabella Nordfors som också är arkivansvarig på distriktskansliet.

Verksamhetsledaren och ombudsmännen nås på sina direktnummer och finns vanligtvis på kansliet vardagar fram till kl. 16.00.

Måndagar är besöks- och telefonfria.

Robert Sandström, verksamhetsledare

Programöversikt

För ytterligare information om program, kontakta distriktets expedition.

Januari

20/1 kl. 18–20

29/1 kl. 17–19

HYViS linedancekurs startar
Tinnituskamraterna

Februari

6/2 kl. 18–20

11/2 kl. 14–18

12/2 kl. 14–16

12/2 kl. 18

18/2 kl. 18

20/2 kl. 18

20/2 kl. 18–20

25/2 kl. 17–19

26/2 kl. 17–19

HYViS pubträff
Distriktet, öppet hus i nya lokalerna
Kurs Säkrare samtal startar
CI-föreningens årsmöte
Politikerdebatt
HYViS årsmöte
Självhjälpsgrupp ÖFL
Kurs TSS startar
Tinnituskamraterna

Mars

6/3 kl. 18–20

12/3

HYViS pubträff
Tinnitusföreningens årsmöte

April

3/4 kl. 18–20

23/4

HYViS pubträff
Distriktets årsmöte